

Een adviesrapport in opdracht van de afdeling
Omgevingsveiligheid van het Rijksinstituut voor
Volksgezondheid en Milieu.

Onder leiding van praktijkbegeleider Henrieke
Heideman & docent begeleider Dorien Zandbergen

Bilthoven, 15-1-2024

Optimalisatie van kennisdeling

Verbetervoorstellen voor de
doorontwikkeling van de
kennisinstrumenten van de afdeling
Omgevingsveiligheid van het RIVM

Leyla Tekeli | studentnummer:

Hogeschool van Amsterdam

Rijksinstituut voor Volksgezondheid
en Milieu
Ministerie van Volksgezondheid,
Welzijn en Sport

Managementsamenvatting

In opdracht van de afdeling Omgevingsveiligheid van het RIVM is een evaluatie uitgevoerd om inzicht te krijgen in de rol van het RIVM binnen het kennisnetwerk van toezichthouders bij omgevingsdiensten. Het onderzoek, gestart in september 2023, is ontstaan door de behoefte om de kennisinstrumenten aan te laten sluiten op de behoeften van de toezichthouders.

Het onderzoek richtte zich op de onduidelijkheid rond de taken van toezichthouders, het huidige kennisnetwerk en de meningen over de kennisinstrumenten van de afdeling Omgevingsveiligheid. Om deze complexe vraagstukken aan te pakken, zijn diverse onderzoeksmethoden toegepast, waaronder interviews met toezichthouders, een enquête onder de medewerkers van de afdeling Omgevingsveiligheid, een focusgroep met medewerkers van de afdeling Omgevingsveiligheid en deskresearch naar samenwerkingsmodellen.

De conclusie van het onderzoek wijst uit dat de toezichthouders momenteel niet een geschikte doelgroep is voor de afdeling Omgevingsveiligheid. De huidige kennisinstrumenten, zoals de Maatregelenwiki en het Handboek Omgevingsveiligheid, sluiten niet volledig aan bij de behoeften van de toezichthouders. Uit de focusgroep is naar voren gekomen dat het waardevol is om verder te gaan verdiepen in andere doelgroepen voor de doorontwikkeling van de kennisinstrumenten.

Op basis van deze bevindingen worden de volgende aanbevelingen gedaan:

1. Inventarisatie naar informatiebehoefte bij verschillende doelgroepen:
De afdeling Omgevingsveiligheid wordt geadviseerd om inventarisaties uit te voeren naar de kennisbehoefte bij verschillende doelgroepen binnen omgevingsveiligheid. Hierbij is het essentieel om een overzicht op te stellen met de verschillende doelgroepen, waarbij rol, verantwoordelijkheden en informatiebehoeften worden meegenomen. Prioritering op basis van de afdelingsvisie kan dienen als leidraad voor het opstellen van een actieplan voor de verdere ontwikkeling van kennisinstrumenten.
2. Signaleren kennisbehoefte van verschillende doelgroepen binnen het werkveld van omgevingsveiligheid:
Het RIVM wordt geadviseerd om een actievere rol aan te nemen op het Kennisnet Omgevingsdienst NL. Door actief te participeren in dit netwerk kunnen kennisbehoeften worden gesignaleerd en kunnen kennisinstrumenten gericht worden aangepast.
3. Aanpassingen aan de Maatregelenwiki:
De aanbeveling luidt om de tegel over uitvoering en toezicht op de Maatregelenwiki tijdelijk offline te halen om misverstanden te voorkomen. Vervolgens dienen praktijkvoorbeelden verzameld te worden via de eerdergenoemde signaleringsmethode op het Kennisnet. Zodra voldoende praktijkvoorbeelden beschikbaar zijn, kan de tegel opnieuw worden geïntroduceerd op de Maatregelenwiki, met duidelijke communicatie over de toevoegingen.

Deze aanbevelingen zijn gericht op een effectievere samenwerking en afstemming tussen het RIVM en de toezichthouders in het kennisnetwerk, met als doel de kennisinstrumenten beter te laten aansluiten op de behoeften van de verschillende doelgroepen binnen omgevingsveiligheid.

Inhoudsopgave

Managementsamenvatting.....	1
Inleiding.....	3
Aanleiding.....	3
Onderzoek.....	4
Onderzoeksmethode.....	4
Overzicht onderzoeksresultaten.....	4
Deskresearch.....	4
Fieldresearch.....	5
Conclusie.....	7
Aanbevelingen.....	8
Bibliografie.....	11

Inleiding

Aanleiding

In september 2023 heeft de afdeling Omgevingsveiligheid de opdracht geformuleerd om de rol van het RIVM te evalueren binnen het kennisnetwerk van toezichthouders bij omgevingsdiensten. Op basis van dit onderzoek zal een advies opgesteld worden om te inventariseren wat nodig is om in de behoeften van de toezichthouders te voldoen.

Op dit moment bestaat binnen de afdeling Omgevingsveiligheid van het RIVM nog onduidelijkheid over de taken en werkzaamheden die toezichthouders binnen omgevingsdiensten uitvoeren en wat voor rol het RIVM vervult voor deze toezichthouders. Het feit dat momenteel geen duidelijke structuur voor kennisdeling aanwezig is onder de toezichthouders maakt dit vraagstuk relevant. Om deze reden zijn verschillende samenwerkingsmodellen geïnventariseerd.

Dit vraagstuk krijgt des te meer relevantie door de ontwikkelingen die spelen op het gebied van omgevingsveiligheid en vraagt om een goede evaluatie van de rol van het RIVM. Twee belangrijke ontwikkelingen die momenteel spelen:

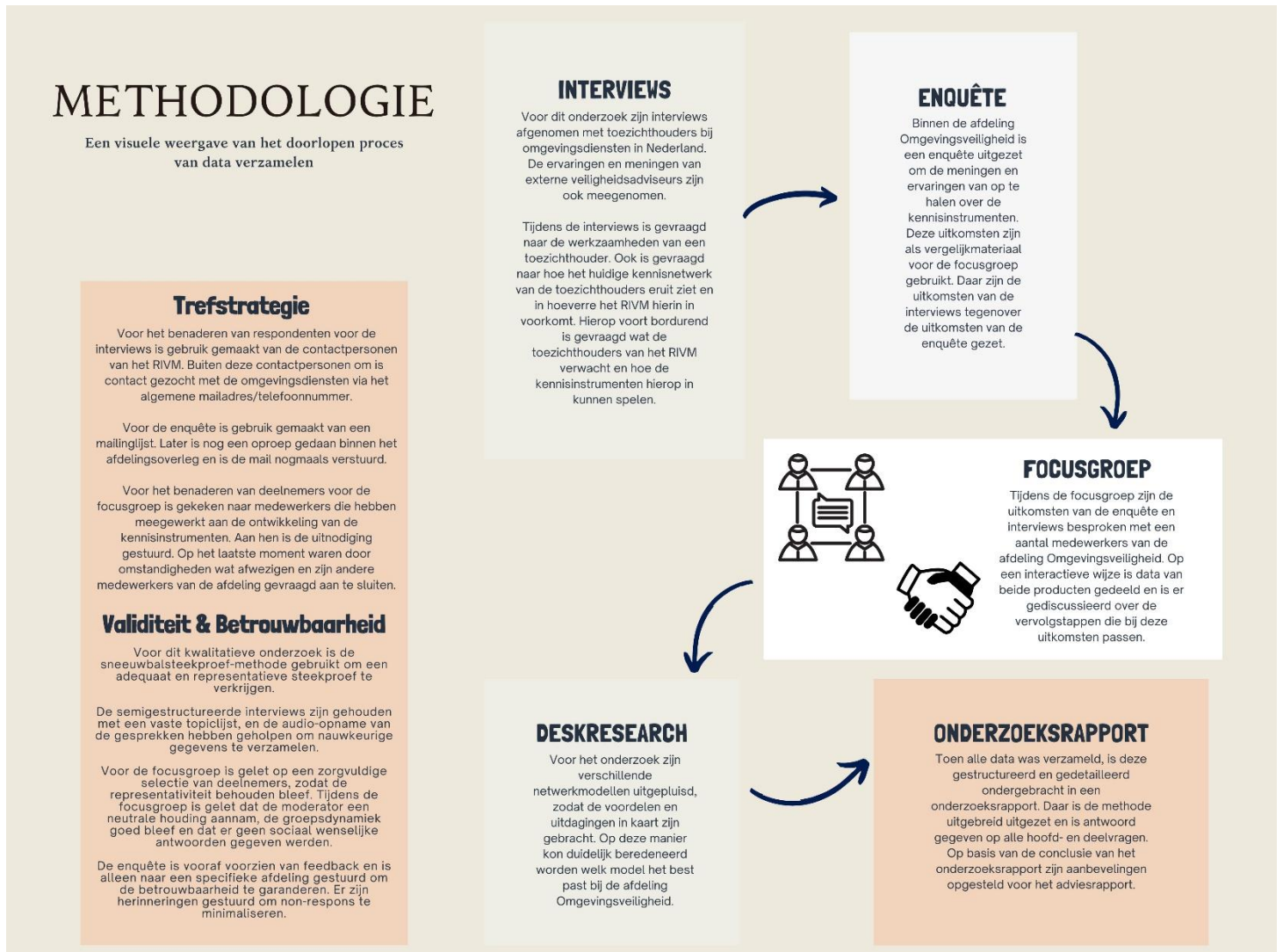
1. De implementatie van de Omgevingswet op 1 januari 2024: De aanstaande implementatie van de Omgevingswet zal veranderingen met zich meebrengen. Zo ook voor de taken die de verschillende medewerkers bij omgevingsdiensten uitvoeren. De vraag is hoe het RIVM met zijn expertise ondersteuning kan bieden.
2. Energietransitie: De voortdurende ontwikkelingen op het gebied van energietransitie brengen nieuwe uitdagingen met zich mee voor omgevingsveiligheid. Het RIVM heeft al signalen gekregen dat de kennis en regelgeving achterlopen op de veranderende realiteit. Door de rol van het RIVM te evalueren kan in kaart gebracht worden hoe zij bij kunnen dragen aan een soepele overgang met de wetenschappelijke kennis die zij bezitten/ontwikkelen.

Om effectief in te kunnen spelen op deze ontwikkelingen en uitdagingen heeft het RIVM kennisinstrumenten ontwikkeld. Deze instrumenten dienen als informatiebron voor actoren die zich bezighouden met omgevingsveiligheid. De instrumenten die het RIVM heeft, zijn de Maatregelenwiki, Workshops Omgevingsveiligheid en het Handboek Omgevingsveiligheid. Om deze instrumenten aan te laten sluiten op de behoeften van de toezichthouders van omgevingsdiensten is het belangrijk om hun meningen en ervaringen hierover op te halen.

Voor het uitgevoerde onderzoek, is de volgende hoofdvraag gehanteerd: Wat is de rol van het RIVM binnen het kennisnetwerk volgens de toezichthouders bij verschillende omgevingsdiensten in Nederland en hoe sluiten de instrumenten van het RIVM hierop aan?

Onderzoek

Onderzoeksmethode

Overzicht onderzoeksresultaten

Hieronder kan een beknopte maar duidelijke samenvatting gevonden van de data die is opgehaald in dit onderzoek. Voor de volledige versie verwijs ik graag naar het onderzoeksrapport dat is opgesteld (Tekeli, 2024).

Deskresearch

Om een complex maatschappelijk probleem aan te pakken, zijn meerdere organisaties nodig om het op te lossen. Deze organisaties dienen samen te werken en de vraagstukken op een effectieve wijze op te lossen. Dit netwerk van organisaties heeft coördinatie nodig om het in goede banen te laten lopen. De beste manier om dat te begrijpen is door onderscheid te maken in de structuur en het bestuur van een netwerk.

De structuur

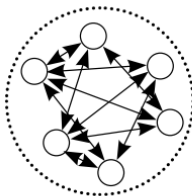
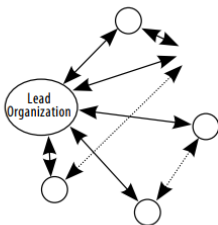
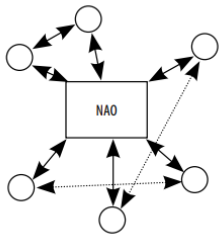
Volgens (Borgatti, 2009) bestaat de structuur van een netwerk uit patronen van interacties, overeenkomsten, sociale relaties of stromen tussen organisaties in een netwerk. Hoe de structuur van een netwerk eruitziet, heeft veel effect op hoe de processen binnen een netwerk lopen. Twee

voorbeelden van netwerkstructuren zijn: Maximale dichtheid en Maximale centralisatie. In een netwerkstructuur waarbij de dichtheid is gemaximaliseerd, zijn alle leden met elkaar betrokken. In een netwerkstructuur waarbij de centralisatie is gemaximaliseerd, gaat alle communicatie via een enkele actor (Noort van, Groeneveld, Hoek van der, Jelmer, & Voet van der, 2018).

Het bestuur

Naast dat binnen een netwerk sociale relaties aanwezig zijn, zijn de betrokken actoren ook vaak op een formelere manier met elkaar verbonden. De betrokken actoren maken vaak afspraken over de verantwoordingslijnen, taakverdelingen en beslisbevoegdheden. Soms worden deze zelfs officieel gemaakt door middel van regels en richtlijnen. Projectgroepen of commissies kunnen ingesteld worden om de interactie en samenwerking te faciliteren (Noort van, Groeneveld, Hoek van der, Jelmer, & Voet van der, 2018).

Samen met de structuur van het netwerk bepaalt de besturing de manier waarop een netwerk functioneert. Volgens (Provan & Kenis, 2008) zijn er drie manieren waarop een netwerk kan worden bestuurd:

Netwerk governance	Zelfregulerend netwerk	Leiderorganisatienetwerk	Netwerk administratieve organisatie (NAO)
Visualisatie			
Principe	Geen administratieve entiteit, participatie in netwerkmanagement door alle partijen	Administratieve entiteit (en netwerkmanager) is een belangrijke netwerkpartij die ook een rol heeft in het primaire proces	Een toegewezen en aparte entiteit is gecreëerd om het netwerk te managen

Fieldresearch

De interviews met de toezichthouders

Het proces van toezichthouden

Het proces van toezichthouden begint met het ontvangen van een jaarlijkse lijst van bedrijven die gecontroleerd moeten worden, bekend als de Meerjarenplanning. De gemeente, provincie of waterschap is hier bevoegd gezag voor. De toezichthouders plannen afspraken met bedrijven en bereiden zich voor door bronnen te raadplegen, zoals vergunningen, activiteitenbesluiten, KvK-gegevens en luchtfoto's. Controles variëren in duur en complexiteit, resulterend in bevindingen die gerapporteerd worden aan zowel de omgevingsdienst als het bedrijf.

Na een controle volgen rapporten, zoals een bezoekverslag voor de omgevingsdienst en een brief voor het bedrijf, waarin bevindingen en vervolgstappen worden beschreven. Bij overtredingen wordt handhaving overwogen op basis van de Landelijke Handhaving Strategie, waarbij bestuurs- of strafrechtelijke maatregelen worden genomen.

Een hercontrole wordt gepland in beide handhavingsscenario's. Toezichthouders behandelen ook klachten over lucht, bodem, geur, licht en water, waarbij ze onafhankelijkheid behouden.

Het minst favoriete aspect van het werk is de administratie, waaronder het opstellen van bezoekverslagen en brieven, en het bijhouden van het systeem van de omgevingsdienst. Het meest geliefde deel is het bezoeken van bedrijven en in gesprek gaan met ondernemers.

De samenwerking

Uit de verzamelde data blijkt dat slechts een deel van de respondenten contact heeft gehad met het RIVM. Voornamelijk de afdeling Omgevingsveiligheid is een afdeling die niet bekend is onder de toezichthouders. Enkel de specialisten externe veiligheid die zijn gesproken, waren bekend met de afdeling Omgevingsveiligheid.

Respondenten geven aan dat het RIVM te theoretisch is en moeilijk vertaalt naar praktijkvoorbeelden. Voor de toekomst willen toezichthouders een duidelijke uitleg van de rol van het RIVM op een laagdrempelige manier, evenals meer aanwezigheid bij landelijke/provinciale overleggen en betere communicatie over onderzoeken en wetgevingsveranderingen.

Wat betreft de kennisinstrumenten, 80% van de toezichthouders zijn niet bekend met de Maatregelenwiki en zien geen potentie in de huidige staat van het platform. Daarentegen hebben de toezichthouder wel suggesties meegegeven, waardoor het voor hun wel een waardevol platform zou kunnen zijn. De toezichthouders hebben behoefte aan praktijkvoorbeelden over hun werkzaamheden, checklists, en informatie over de Omgevingswet voor hun werkzaamheden.

Het Handboek Omgevingsveiligheid wordt als minder relevant ervaren. Daarentegen worden de Workshops Omgevingsveiligheid als waardevol gezien, mits de koppeling met de praktijk sterk wordt benadrukt.

De enquête onder de medewerkers van de afdeling Omgevingsveiligheid

De enquête is uitgezet om de mening van medewerkers van de afdeling Omgevingsveiligheid te peilen over de kennisinstrumenten. De Maatregelenwiki wordt positief beoordeeld op vindbaarheid en overzichtelijkheid, maar er zijn suggesties voor verbeteringen, zoals het gebruik van specifieke zoektermen en toevoegen van zoekfilters. Bruikbaarheid voor verschillende actoren wordt verdeeld beoordeeld, met aanbevelingen voor concrete informatie en tools voor toezicht en handhaving.

Het Handboek Omgevingsveiligheid wordt als overzichtelijk en informatief beschouwd, maar sommige vinden het moeilijk te doorgronden bij de eerste keer gebruik. Zwakke punten zijn onder andere het risico van verdwalen door veel informatie en de behoefte aan concretere methodes.

De Workshops Omgevingsveiligheid worden sterk gewaardeerd voor hun laagdrempeligheid, interactie en variatie, maar er wordt aangegeven dat het RIVM zelf weinig voordeel haalt uit de workshops en soms niet direct antwoorden kan geven op praktische vragen. Datum en tijdstip worden als gunstig ervaren.

De focusgroep met de medewerkers van de afdeling Omgevingsveiligheid

De focusgroep werd met medewerkers van de afdeling Omgevingsveiligheid gehouden om enquête- en interviewresultaten te vergelijken en aandachtspunten te identificeren voor de afdeling Omgevingsveiligheid. Deelnemers erkenden oppervlakkige kennis van de toezichthoudersfunctie. Ook werd betwijfeld of de Maatregelenwiki een relevant platform is voor de toezichthouders.

Bij het bekijken van enquêteresultaten werden twijfels geuit over de duidelijkheid en relevantie van de Maatregelenwiki voor toezichthouders. Discussies volgden over de toezichthouders en de

behoefden die zijn hebben. Vergelijking tussen enquête- en interviewresultaten onthulde onduidelijkheid over de kennisbehoefden van verschillende doelgroepen, waaronder de toezichthouders, voor de afdeling Omgevingsveiligheid.

De top 3 aandachtspunten die voortkwamen uit de focusgroep waren:

1. De kennisbehoefte inventariseren van verschillende doelgroepen binnen het veld van omgevingsveiligheid voor de afdeling Omgevingsveiligheid.
2. Het prioriteren van de doelgroepen op basis van de visie van de afdeling Omgevingsveiligheid.
3. Het opstellen van een communicatieplan voor de verschillende doelgroepen met als hoofddoel het door ontwikkelen van de kennisinstrumenten.

Voor elk aandachtspunt werden actiepunten, verwachte resultaten, voordelen, nadelen en termijnen vastgesteld. De deelnemers benadrukten de noodzaak van duidelijkheid, effectieve communicatie en betere afstemming met doelgroepen voor een succesvolle uitvoering van de kennisinstrumenten. De afronding van de actiepunten wordt beoogd tegen eind 2024 of begin 2025.

Conclusie

Op dit moment zijn de toezichthouders geen doelgroep voor de afdeling Omgevingsveiligheid, omdat zij aangeven dat het RIVM te theoretisch is en een moeilijke vertaalslag maakt naar de praktijk. Dit is ook terug te zien in de Maatregelenwiki en het Handboek Omgevingsveiligheid. Op de Maatregelenwiki staat een tegel over uitvoering en toezicht. Desalniettemin is deze tot tegel nog niet gevuld met praktijkvoorbeelden voor toezichthouders. Het handboek Omgevingsveiligheid biedt volgens de respondenten te veel ruimte voor eigen invulling, waardoor het voor de toezichthouders moeilijk te koppelen is aan de praktijk. Ze zien graag uitgebreidere uitleg over keuzes en meer praktijkvoorbeelden.

Tijdens de focusgroep hebben medewerkers van de afdeling Omgevingsveiligheid meer geleerd over de werkzaamheden en de kennisbehoefden van de toezichthouders. De medewerkers denken dat op dit moment de Maatregelenwiki niet een geschikt instrument is voor de toezichthouders. Hetzelfde kan gesteld worden over het Handboek Omgevingsveiligheid. Uit de focusgroep is naar voren gekomen dat voor de doorontwikkeling van de kennisinstrumenten het waardevol is om verder te verdiepen in andere doelgroepen binnen het werkveld van omgevingsveiligheid. Het verdiepen in verschillende doelgroepen werd als waardevol ervaren, omdat op deze manier de kennisinstrumenten afgestemd kunnen worden op de doelgroepen die het zullen gebruiken. Tegelijkertijd biedt het de medewerkers van de afdeling Omgevingsveiligheid de kans om de doelgroepen te prioriteren en hun plek te bepalen binnen de verschillende netwerken.

Aanbevelingen

1. Inventarisatie naar informatiebehoefte bij verschillende doelgroepen

Uit het onderzoek is gekomen dat toezichthouders momenteel geen doelgroep zijn voor de afdeling Omgevingsveiligheid, maar zulke inventarisaties wel enorm bruikbaar zijn. Daarom adviseer ik dat de afdeling Omgevingsveiligheid inventarisaties uitvoert naar de kennisbehoefte bij de verschillende doelgroepen binnen het werkveld van omgevingsveiligheid. Om dit te kunnen realiseren is het nodig om het volgende te doen:

- Binnen de afdeling Omgevingsveiligheid een overzicht opzetten met de verschillende doelgroepen die werken binnen het werkveld van omgevingsveiligheid. De medewerkers nemen in deze overzichten de rol, verantwoordelijkheden en informatiebehoeften mee van deze doelgroepen.
- Vervolgens is het zaak dat deze overzichten worden gecontroleerd bij de doelgroepen zelf, zodat beoordeeld kan worden of deze overzichten wel kloppen met de werkelijkheid. Dit kan gedaan worden door bijeenkomsten te organiseren of aan te sluiten bij bestaande bijeenkomsten. Het inventariseren van de informatiebehoefte kan ook gedaan worden door middel van aanbeveling 2.
- Op basis van de uitkomsten zouden de doelgroepen geprioriteerd moeten worden. Een efficiënte manier hiervoor is om de visie van de afdeling naast de uitkomsten te leggen, zodat kan worden bepaald of ze op één lijn liggen.
- Deze informatie kan vervolgens worden gebruikt om een actieplan op te stellen voor de verdere ontwikkeling van de kennisinstrumenten. Hiervoor is gerichte communicatie nodig naar de verschillende doelgroepen en concrete plannen voor de kennisinstrumenten.

Om deze aanbeveling uit te voeren is het belangrijk om te weten dat het een langdurig en daarom duur proces kan zijn. Het is een proces waarbij veel onderlinge afstemming nodig is. Ook is het een proces waarin veel tussenstappen genomen moeten worden. Een goed plan van aanpak is dus een vereiste.

Desondanks is het project waar veel voordeel uit gehaald kan worden. Het biedt een overzicht van doelgroepen waarin de afdeling Omgevingsveiligheid in hun behoefte kan voorzien. Daarnaast biedt het de mogelijkheid om een groot netwerk op te bouwen en hierin mee te participeren. Als laatste maakt het mogelijk om informatiebehoeften op te doen en daardoor de kennisinstrumenten door te ontwikkelen.

2. Signaleren kennisbehoefte van verschillende doelgroepen binnen het werkveld van omgevingsveiligheid

Uit het onderzoek is naar voren gekomen dat de toezichthouders een actievere rol van het RIVM verlangen. Ondanks het feit dat toezichthouders momenteel geen doelgroep is voor de afdeling Omgevingsveiligheid is het belangrijk dat deze doelgroep wel gemonitord blijft. Dit kan gedaan worden door aan te sluiten op het Kennisnet Omgevingsdienst NL. Kennisnet is een digitale samenwerkingsomgeving voor alle professionals die werken bij een omgevingsdienst of een daarmee samenwerkende overheidsinstantie. Je kan er informatie en nieuws over actuele ontwikkelingen binnen het werkveld vinden. Ook biedt het de mogelijkheid om met je vakgenoten documenten uit te wisselen. Je kunt namelijk aparte samenwerkingsgroepen aanvragen op verschillende onderwerpen. Het biedt de mogelijkheid om de schakel tussen de uitvoeringskennis en de beleidsmakers en kennisinstellingen te

versterken (InfoMil, sd). Het is dus een platform waarbij niet alleen de toezichthouders aansluiten, maar ook de andere functies binnen de omgevingsdiensten en daarmee samenwerkende overheidsinstanties.

Het platform biedt tegelijkertijd de mogelijkheid om kennisbehoeften te signaleren. Binnen de verschillende samenwerkingsgroepen kunnen namelijk vragen gesteld worden door de deelnemers. Alle deelnemers kunnen op elkaar reageren, waaronder het RIVM. Door het volgen van deze interacties wordt niet alleen de kennisbehoefte opgehaald, maar ook praktijkvoorbeelden en de 'eigenaren' van deze praktijkvoorbeelden. Het benaderen van de eigenaren wordt op deze manier vereenvoudigd. Door het deelnemen aan het Kennisnet kunnen de kennisinstrumenten van de afdeling Omgevingsveiligheid gericht aangepast en aangevuld worden.

Een actieve rol aannemen op het Kennisnet van Omgevingsdienst NL zorgt ervoor dat er een plaats wordt aangenomen binnen een groot netwerk. Het netwerk kan gekarakteriseerd worden als een leider organisatienetwerk met een maximale dichtheid. Hierin is de leider organisatie de Omgevingsdienst NL en de afdeling Omgevingsveiligheid een organisatie binnen het netwerk. De Omgevingsdienst NL faciliteert het platform en maakt belangrijke beslissingen over het platform. De afdeling Omgevingsveiligheid maakt gebruik van het platform, zodat de gezamenlijke doelstelling gehaald kan worden. Dat is namelijk kennis ontsluiten. Het is een netwerk met een maximale dichtheid, omdat alle deelnemers op het platform met elkaar in gesprek kunnen gaan. Ook zijn alle deelnemers met elkaar betrokken doordat zij zich bezighouden met hetzelfde onderwerp, namelijk omgevingsveiligheid.

Het is een taak waar veel voordelen uit gehaald kunnen worden, namelijk: het ophalen van nieuws en de nieuwste ontwikkelingen, het signaleren van de kennisbehoeften en het deelnemen aan een groot netwerk. Door al deze punten kunnen de kennisinstrumenten op een efficiënte en effectieve manier doorontwikkeld worden. Daarentegen is het wel een taak die ondergebracht moet worden bij een bestaande functie of onderdeel van een nieuwe functie. Het is een taak die, vooral in de beginfase, veel tijd in beslag zou kunnen nemen.

3. Aanpassingen aan de Maatregelenwiki

Op dit moment staat op de Maatregelenwiki een tegel over uitvoering en toezicht. Tot op de dag van vandaag is deze tegel nog niet gevuld met praktijkvoorbeelden. De toezichthouders geven aan met de rest van de informatie op het platform niet veel te kunnen als zij hun werkzaamheden zwart-wit nemen. Om deze reden adviseer ik om de tegel over uitvoering en toezicht van het platform te halen. Dit zorgt ervoor dat er geen verwachtingen worden gesteld en ook geen misverstanden kunnen ontstaan.

Maar het betekent niet dat deze tegel definitief van het platform afgehaald moet worden. De toezichthouders hebben voorbeelden gegeven over soorten praktijkvoorbeelden en templates die zijn graag terug zouden willen zien. Dit zijn bijvoorbeeld:

- Checklists voor het controleren van bepaalde voorschriften binnen een vergunning.
- Praktijkvoorbeelden over de aanpak van veranderingen die eraan komen door de komst van de Omgevingswet
- Een document met een voorschriftenpakket voor een vergunning over nieuwe/actuele onderwerpen

- Voorbeelden waarin omschreven wordt hoe bedrijven hun risico's kunnen reduceren.
- Fact sheets over onderzoeken die zijn uitgevoerd door het RIVM.

Door middel van aanbeveling twee zouden deze behoeften opgehaald kunnen worden. Dit maakt het mogelijk om praktijkvoorbeelden aan de tegel toe te voegen die daadwerkelijk in de behoeften van de toezichthouders voldoen. Vanaf dat moment zou de tegel weer terug online gezet kunnen worden op de Maatregelenwiki.

Het is een aanbeveling die er uiteindelijk voor zorgt dat in de behoeften van de toezichthouders wordt voorzien. Nadeel van deze aanbeveling is dat het een langdurig proces kan zijn. Er kan namelijk niet vastgesteld worden binnen welk termijn er voldoende praktijkvoorbeelden opgehaald zijn om de tegel weer online te zetten.

Bibliografie

Borgatti, S. (2009, februari 13). Network analysis in the social sciences. *Science*, pp. 892-895.

InfoMil, K. (sd). *Kennisnet Omgevingsdienst NL Live* . Opgehaald van Infomil:
<https://www.infomil.nl/@148900/artikel-0/>

Koninkrijksrelaties, M. v. (sd). *Omgevingsdiensten*. Opgehaald van Regioatlas:
https://www.regioatlas.nl/regioindelingen/regioindelingen_indeling/t/omgevingsdiensten#:~:text=Nederland%20kent%2029%20regionale%20omgevingsdiensten,%2C%20energie%2C%20afval%20en%20bodem.

Noort van, W., Groeneveld, S., Hoek van der, M., Jelmer, S., & Voet van der, J. (2018). *Publiek management* . Bussum: Uitgeverij Coutinho.

Omgevingsdienst, G. (sd). *Controles door de omgevingsdienst*. Opgehaald van Gelderseomgevingsdienst:
<https://www.gelderseomgevingsdiensten.nl/kennisbank/controles-door-de-omgevingsdienst/>

Provan, K., & Kenis, P. (2008, april). Modes of network governance: Structure, management, and effectiveness. *Journal of Public Administration Research and Theory*, pp. 229-252.

RIVM. (sd). *Handboek Omgevingsveiligheid*. Opgehaald van RIVM:
<https://www.rivm.nl/omgevingsveiligheid/handboek>

RIVM. (sd). *Maatregelenwiki*. Opgehaald van RIVM: <https://www.maatregelenwiki.nl/>

RIVM. (sd). *Workshops Omgevingsveiligheid*. Opgehaald van RIVM:
<https://www.rivm.nl/omgevingsveiligheid/actueel/workshops-omgevingsveiligheid>

Tekeli, L. (2024). *Samenwerken voor veiligheid*.